

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פר"ק 33345-10-18 רשות המיסים / אגף המכס והמע"מ - יס"מ נתב"ג נ' יניב ואח'

19 פברואר 2019

לפני כב' השופט חגי ברנר, סגן נשיא

מעוררת רשות המיסים / אגף המכס והמע"מ - יס"מ נתב"ג
ע"י ב"כ עו"ד ענת בלאו

נגד

משיבים 1. עו"ד פיני יניב, בעל תפקיד
בעצמו וע"י ב"כ עו"ד אורי גולדפריד

2. כונס נכסים רשמי תל אביב
ע"י ב"כ עו"ד גלי עטרון

פסק דין

1

2

מבוא

3 1. האם ריבית הנתבעת על ידי שלטונות המס מחייב חדל פרעון, תחושב לפי סעיף 75 לפקודת
4 פשיטת הרגל [נוסח חדש] תש"ם- 1980 (להלן: "הפקודה"), או שמא לפי סעיף 134(א)
5 לפקודה. זוהי השאלה הטעונה הכרעה בערעור זה.

6

רקע עובדתי

7 2. ביום 15.11.2017 הגישה רשות המיסים (משרד אזורי מע"מ) תביעת חוב על סך של 3,530,400
8 ש"ח נגד גמול חברה להשקעות בע"מ (בהסדר נושים) (להלן: "החברה").

9 3. תביעת החוב כוללת רכיב קרן של חוב שומה, רכיב הצמדה וריבית ורכיב ניכוי מס תשומות
10 בייתר.

11 4. ביום 18.6.2018 אישר בעל התפקיד בהסדר הנושים של החברה (להלן: "בעל התפקיד"),
12 באופן חלקי, את תביעת החוב. בעל התפקיד אישר את מלוא הרכיב של חוב קרן בסך של
13 2,391,884 ש"ח; אישר באופן חלקי את רכיב ההצמדה והריבית בסך של 328,912 ש"ח מתוך סך

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פר"ק 18-10-33345 רשות המיסים / אגף המכס והמע"מ - יס"מ נתב"ג נ' יניב ואח'

19 פברואר 2019

- 1 נתבע של 978,687 ₪ ואישר באופן חלקי את רכיב ניכוי מס תשומות בייתר, בסך של 20,347
- 2 ₪ מתוך סך נתבע של 159,829 ₪.
- 3 .5. מכאן ערעורה של רשות המיסים.
- 4 .6. במסגרת הערעור לא חלקה רשות המיסים על כך שברכיב ניכוי מס תשומות בייתר לא היה
- 5 מקום לפסוק לזכותה את מלוא סכום דרישתה המקורית, אך טענה שהיה מקום לפסוק
- 6 לזכותה סך של 31,303 ₪ ולא רק סך של 20,347 ש"ח.
- 7 .7. בתשובתו לערעור הסכים בעל התפקיד לקבלת הערעור בנקודה זו, ובנקודה זו בלבד. משכך,
- 8 הערעור בענין זה מתקבל, והסכום שיש לאשר בגין רכיב זה של תביעת החוב יעמוד על סך של
- 9 31,303 ₪.
- 10 .8. המחלוקת שנתרה איפוא להכרעה היא בשאלת רכיב ההצמדה והריבית על חוב הקרן.
- 11 .9. לטענתה של רשות המיסים, הנתמכת גם על ידי הכנ"ר, יש לחשב את הפרשי ההצמדה והריבית
- 12 בהתאם לסעיף 134(א) לפקודה, שחל לדידה מקום שמדובר בחוב מס. לדידה של רשות
- 13 המיסים, סעיף 75 לפקודה איננו חל כאשר מדובר בחוב מס, אלא עניינו באותם מקרים בהם
- 14 לא נקבע מנגנון כלשהו של חישוב ריבית ביחס לחוב הקרן. לעומת זאת, כאשר מדובר בחוב
- 15 שחלה עליו ריבית סטטוטורית, כגון חוב מס, אזיי הוראת סעיף 134(א) לפקודה היא שקובעת
- 16 כיצד יש לחשב את הריבית עליו.
- 17 .10. הכנ"ר, מעבר לתמיכתו בעמדתה הפרשנית של רשות המיסים, אף סבור כי קיים הסכם
- 18 מכללא בין כל נישום לבין רשות המיסים, לפיו חוב מס יישא ריבית סטטוטורית, ולכן ניתן
- 19 לסווג את חיוב הריבית כחיוב הסכמי, על מנת שתחול עליו הוראת סעיף 134(א) לפקודה, ולא
- 20 הוראת סעיף 75 לפקודה. לשיטתו של הכנ"ר, הואיל וסעיף 75 לפקודה עניינו בחוב שאין לגביו
- 21 הסכם, אזיי ממילא, נוכח קיומו של הסכם מכללא בין הנישום לבין רשות המיסים, סעיף זה
- 22 איננו האכסניה המתאימה לחישוב הריבית.
- 23 .11. מנגד, בעל התפקיד סבור כי סעיף 134(א) לפקודה חל רק לגבי חיובי הצמדה וריבית שמקורם
- 24 בהסכם, ואילו כאשר מקורו של החיוב איננו הסכמי, כדוגמת המקרה שבפנינו, אזיי חלה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פר"ק 18-10-33345 רשות המיסים / אגף המכס והמע"מ - יס"מ נתב"ג נ' יניב ואח'

19 פברואר 2019

1 הוראת סעיף 75 לפקודה. לענין זה הפנה בעל התפקיד לשורה של פסקי דין שניתנו בבתי
2 המשפט המחוזיים, בהם נקבע כי סעיף 134(א) לפקודה עניינו בחובות שנוצרו מכח הסכם,
3 בעוד שסעיף 75 לפקודה עניינו בחובות שאינם מבוססים על הסכם.

4 דיון והכרעה

5 12. ההבדל בין הוראת סעיף 75 לפקודה לבין הוראת סעיף 134(א) לפקודה איננו סמנטי, אלא
6 הוא טומן בחובו משמעות כספית לא מבוטלת; בעוד שסעיף 134(א) לפקודה מחיל על החוב
7 ריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961, הרי שסעיף 75 לפקודה מחיל על החוב
8 הפרשי הצמדה בצירוף ריבית לא צמודה של 3%. זאת ועוד, בעוד שלפי סעיף 134(א) לפקודה,
9 החוב נושא ריבית החל ממועד היווצרותו, הרי שלפי סעיף 75 לפקודה, החוב נושא ריבית רק
10 החל ממועד דרישת פרעונו כלפי החייב. במקרה דנן, ההפרש בין חיוב לפי סעיף 134(א)
11 לפקודה לבין חיוב לפי סעיף 75 לפקודה מסתכם בסך של 649,775 ₪.

12 13. וכך קובע סעיף 75 לפקודה, שכותרתו "ריבית או הצמדה עד לצו הכינוס":

13 "כל חוב בסכום קבוע שאין לגביו הסכם לשלם ריבית או פיצוי אחר בשל פיגור בתשלום,
14 וביום מתן צו הכינוס כבר עבר זמן פרעונו והוא בר תביעה בפשיטת רגל, רשאי הנושה לתבוע
15 עליו ריבית או הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית לתקופה שמזמן הפרעון שנקבע
16 במסמך ועד לתאריך הצו, ואם לא נקבע במסמך זמן פרעון – לתקופה שמן היום שבו נמסרה
17 הודעה לחייב ועד לתאריך הצו, ובלבד שבהודעה נאמר שידרשו ממנו ריבית או הפרשי
18 הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית כאמור."

19 ודוק: הפרשי הצמדה וריבית מוגדרים בסעיף 1 לפקודה באופן הבא: "הפרשי הצמדה בצירוף
20 ריבית לא צמודה של 3% לשנה." משמע, הפרשי הצמדה וריבית לפי הפקודה הם שונים
21 מאלה המוגדרים בחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961.

22 14. לעומת זאת, סעיף 134(א) לפקודה, שכותרתו "ריבית על חובות", קובע:

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פר"ק 18-10-33345 רשות המיסים / אגף המכס והמע"מ - יס"מ נתב"ג נ' יניב ואח'

19 פברואר 2019

- 1 "הוכר חוב בפשיטת רגל, והוא כולל ריבית או כל תמורה כספית במקום ריבית – הריבית או
2 התמורה ייחשבו, לענין דיבידנד, בשיעור שאינו עולה על השיעור שנקבע לענין סעיף 4 לחוק
3 פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961."
- 4 15. ענינו הרואות: בעוד שהפרשי הצמדה וריבית לפי סעיף 75 לפקודה מורכבים מהפרשי הצמדה
5 בתוספת ריבית לא צמודה של 3% לשנה, הרי שהריבית לפי סעיף 134(א) לפקודה היא בשיעור
6 שאיננו עולה על זו הקבועה בסעיף 4 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961, כאשר אין
7 חולק כי במקרה שלפנינו, ריבית זו עולה על הפרשי ההצמדה והריבית שיחושבו בהתאם
8 לסעיף 75 לפקודה.
- 9 16. מתוך לשונו של סעיף 75 לפקודה עולה בבירור כי ענינו בחיובי ריבית שאינם מבוססים על
10 הסכם ("כל חוב בסכום קבוע שאין לגביו הסכם לשלם ריבית או פיצוי אחר בשל פיגור
11 בתשלום"). האם נובע מכאן שסעיף 134(א) לפקודה ענינו בהכרח בחיובי ריבית שהם תולדה
12 של הסכם? הפסיקה סברה שכך הוא הדבר, קרי, שסעיף 134(א) עוסק בחיובי ריבית שהם
13 תולדה של הסכם. ראה פש"ר (מחוזי י-ם) 27548-04-13 משה מאיר לוי נ' כונס הנכסים
14 הרשמי מחוז ירושלים (פורסם בנבו, 22.01.2015):
- 15 "אשר לחישוב הריבית וההצמדה עובר למתן צו הכינוס- בהוראות סעיף 75 ובסעיף 134
16 לפקודה הסדיר המחוקק את שיעורם של הריבית וההצמדה בגין חובות בני תביעה בהליכי
17 פשיטת הרגל, ממועד פירעון החוב ועד למועד צו הכינוס. סעיף 75 לפקודה מסדיר את שיעור
18 הריבית וההצמדה בגין חובות שלא נתגבשה בעניינם הסכמה לענין הריבית ... סעיף
19 134(א) לפקודה מסדיר את פסיקת הריבית וההצמדה בגין חוב הטומן בחובו ריבית מוסכמת
20 או פיצוי חלף הריבית ... " (כב' השופט כרמי מוסק).
- 21 ראה גם פש"ר (מחוזי ת"א) 7994-05-10 יעקב ניניו נ' כונס נכסים רשמי תל אביב (פורסם
22 בנבו, 02.10.2014):
- 23 "המחוקק הסדיר את שיעורי הריבית בחובות אשר נתגבשו עובר למתן צו הכינוס בשני
24 סעיפים אליהם הפנו הצדדים. סעיף 75 לפקודה עוסק בחובות אשר אינם כוללים הסכמה
25 בין החייב לנושה לשיעור הריבית, בעוד שסעיף 134(א) עוסק בחובות הכוללים הסכמה
26 שכזו. הובהר כבר לא אחת בפסיקת בתי המשפט כי מטרת הוראות אלו הינה שמירה על

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פר"ק 18-10-33345 רשות המיסים / אגף המכס והמע"מ - יס"מ נתב"ג נ' יניב ואח'

19 פברואר 2019

- 1 ערכם הריאלי של החובות. אקדים ואבהיר כי סבורני שלא ניתן לראות בריבית מכוח חוק
2 ההוצאה לפועל כריבית הסכמית או ריבית מוסכמת המביאה את החוב לשערי הוראות סעיף
3 134(א) לפקודה. ריבית זו נכפית על החייב במסגרת הליכי הוצאה לפועל ועל כן היא אף
4 עוגנה בחוק ... " (כב' השופטת חנה פלינר).
- 5 17. ואכן, ברע"א 4644/92 חנן ורבקה נובל נ' כונס הנכסים הרשמי, פ"ד מז 866, 869-870 (1993),
6 כבר קבע בית המשפט העליון כי:
- 7 "תכליתו של ההסדר הקבוע בסעיף 134(א) היא לאסור "נשיכת נשך בסיטואציה המיוחדת
8 של פשיטת-רגל, כאשר הנושאים בנטל הנשך הזה הם נושיו האחרים של החייב" ... היינו,
9 הרעיון המונח ביסוד ההסדר המגביל את גובה הריבית לצורך הדיווידנד הוא לחתור, במידת
10 האפשר, לשוויון בין הנושים. נושה אשר יש לו הסכם לריבית החורגת מן התקרה, לא ייהנה
11 על חשבון יתר הנושים, אלא יחלוק עמם במאסה, באופן שוויוני. לעניין זה, מה לי ריבית
12 מוסכמת ומה לי ריבית פיגורים, המצטרפות לקרן. זו גם זו היא "ריבית", ומקום שהוסכם
13 על ריבית מועדפת ראה המחוקק להתערב ולהגבילה. " (כב' הנשיא מאיר שמגר).
- 14 18. ברור איפוא שעניינו של סעיף 134(א) הוא בריבית הסכמית, שהרי רק במצב של ריבית
15 הסכמית ישנו חשש מפני אפשרות של ריבית נשך, אשר הצריך את התערבותו של המחוקק.
16 לעומת זאת, כאשר מדובר בריבית סטטוטורית, פשיטא שלא מדובר בריבית נשך. מכאן
17 מתבקשת המסקנה כי למרות שהמונח "הסכם" כלל איננו נזכר בסעיף 134(א) לפקודה, עדיין,
18 הוראתו חלה כאשר מדובר בחיוב ריבית הסכמי. אמור מעתה: חיוב ריבית הסכמי מוסדר
19 במסגרת סעיף 134(א) לפקודה, בעוד שחיוב ריבית שאיננו הסכמי, כגון, ריבית סטטוטורית,
20 מוסדר במסגרת סעיף 75 לפקודה.
- 21 19. בהקשר זה יש לדחות את עמדת הכנ"ר לפיה חיוב ריבית בגין חוב מס הוא חיוב המבוסס על
22 הסכם מכללא. החובה לשלם ריבית בגין חוב מס היא חובה סטטוטורית ואין לראות בכך
23 משום חיוב שמבוסס על הסכם מכללא. אין ולא קיים הסכם לתשלום ריבית בין נישום לבין
24 רשות המיסים, והעובדה שהנישום נאלץ לשלם ריבית בגין חיובי המס המוטלים עליו אינה
25 נעשית מכח הסכמה, אלא מכח חובת הציות לחוק, ממש כשם שעצם החבות במס אינה
26 תולדה של הסכם מכללא בין הנישום לבין רשות המיסים, אלא היא תולדה של דיני המס.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פר"ק 18-10-33345 רשות המיסים /אגף המכס והמע"מ - יס"מ נתב"ג נ' יניב ואח'

19 פברואר 2019

- 1 20. מכאן שבמחלוקת שנתגלעה בענין זה בין בעל התפקיד מזה לבין רשות המיסים והכנ"ר מזה-
2 הדין עם בעל התפקיד.
- 3 21. שאלה נוספת היא מהו המועד שממנו ואילך מתחיל החוב לצבור ריבית. בעל התפקיד סבר
4 שיש לצבור את הריבית החל מיום 26.12.2012, שכן זהו המועד בו נדרשה החברה לראשונה
5 לשלם את חוב המס. לעומת זאת, רשות המיסים והכנ"ר טוענים כי המועד לצבירת הריבית
6 הוא מיום יצירת החוב, גם אם ההודעה עליו נמסרה באיחור.
- 7 22. גם בענין זה, הדין עם בעל התפקיד. סעיף 75 לפקודה קובע באופן מפורש כי הפרשי הצמדה
8 והריבית ייצברו מזמן הפרעון שנקבע במסמך, ואם לא נקבע במסמך זמן פרעון – החל מן
9 היום שבו נמסרה הודעה לחייב. במקרה דנן ההודעה הראשונה נשלחה לחברה רק ביום
10 26.12.2012 וזהו איפוא המועד שהחל ממנו יש לחשב הפרשי הצמדה וריבית.
- 11 23. ודוק. עסקינן בחברה חדלת פרעון. על כן, היריבות המשפטית בנוגע לאופן צבירת הריבית
12 אינה בין החברה לבין רשות המיסים, אלא בין נושיה של החברה לבין רשות המיסים. על כן,
13 לא מדובר בעידוד של נישומים לדחות את תשלום המס, אלא בעריכת איזון בין נושיה השונים
14 של החברה, שממילא איש מהם לא יזכה לפרעון מלוא חובותיה של החברה כלפיו.
- 15 24. לכל אלה יש להוסיף כי כאשר מדובר בהליכי חדלות פרעון, כמו בעניננו, ראוי ליתן פירוש
16 דווקני לחיוביו של החייב, באופן שיוכרו רק חיובים מפורשים וברורים, משום שכל הכרה
17 בחיוב שאיננו חד משמעי, פוגעת בהכרח בנושים האחרים:
- 18 "העקרון המלווה את הליכי חדלות הפרעון הוא עקרון השוויון בין הנושים. על פי עקרון זה,
19 קופת הנשייה מתחלקת באופן שווה בין הנושים ללא העדפת נושה זה או אחר, כאשר
20 העדפה תינתן רק במקרים המנויים בחוק. ... עקרון השוויון בין הנושים מחייב ליתן פירוש
21 דווקני לחיובי הנושים ולפיו יוכרו רק התחייבויות מפורשות כלפי נושה. הליכי המימוש
22 במסגרת חדלות פרעון של חברה מניחים גם שוויון בנזקים, ולא ייתכן כי נושים ינסו לגבות
23 את נזקם על ידי הכללתם בגדר ההתחייבות נשוא השעבוד בדרך עקיפה. מקום בו לא הוסכם
24 באופן מפורש על חיוב כזה או אחר, לא ניתן יהיה בהליכי חדלות פרעון להכניסו בדרך
25 פרשנית. עקרון זה עולה בקנה אחד עם תכלית דיני חדלות הפרעון."

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פר"ק 18-10-33345 רשות המיסים /אגף המכס והמע"מ - יס"מ נתב"ג נ' יניב ואח'

19 פברואר 2019

- 1 בש"א (מחוזי ירושלים) 1074/08 חפציבה שיכון ופיתוח בע"מ נ' עו"ד אילן שביט –
2 שטריקס (פורסם בנבו, 09.11.2008)) (כבי' השופט יעקב צבן).
- 3 ראה גם ע"א 648/82 פקיד השומה לגבייה מיוחדת נ' ישראל גפני, פ"ד לח(3) 813, 827
4 : (1984).
- 5 "משותק סעיף, הבא להעניק עדיפות לסוג מיוחד של נושים לעניין דיני קדימה, יש לפרש
6 את הכתוב בו פירוש דווקני ... הרעיון ביסוד פרשנות זו הוא, שהמגמה הכללית בפשיטת-
7 רגל או בפירוק חברות חייבת להיות שמירה על שוויון בין הנושים, ואין להפר אותו אלא אם
8 פרשנות דווקנית של הכתוב מצדיקה זאת ... משמע, שהשתיקה בענייננו פירושה שלילת
9 זכות קדימה להפרשי הצמדה וריבית, פירוש המונע הגדלת אי השוויון בין הנושים." (כבי'
10 המשנה לנשיא מרים בן פורת).
- 11 25. על כן, אין מקום לאמץ את הדרך הפרשנית המוצעת על ידי רשות המיסים והכנ"ר, שלא רק
12 שהיא מאולצת ומנוגדת לפסיקה הקיימת, אלא שהיא מביאה לגריעת סכום כספי בלתי
13 מבוטל מכלל הנושים, לטובתו של נושה בודד.
- 14 26. כך גם יש לדחות את טענת הכנ"ר לפיה נוכח העובדה שסעיף 75 לפקודה מאפשר, כחלופה
15 אחת מבין שלוש, לצבור ריבית בלבד לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961, אין
16 הצדקה כביכול לפסוק מכוחו דווקא הפרשי הצמדה וריבית בשיעור 3% בלבד. ראשית לכל,
17 כאשר מדובר בהליכי חדלות פרעון, אין כל הגיון לאמץ פרשנות שמיטיבה עם נושה אחד על
18 חשבון שאר הנושים; שנית, רשות המיסים היא שביקשה לחייב את החברה, במסגרת הודעת
19 החיוב ששלחה לחברה, בהפרשי הצמדה וריבית על חוב הקרן, ולא רק בריבית; ממילא,
20 החלופה הרלבנטית היא חלופת הפרשי הצמדה והריבית הקבועה בסעיף 75 לפקודה, ולא
21 חלופת הריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961, הגבוהה יותר.
- 22 27. לבסוף יש לדחות את טענתה של רשות המיסים לפיה בעל התפקיד היה צריך לבדוק את
23 תביעת החוב שלה בהתאם להנחיות הכנ"ר, המורות להחיל את סעיף 134(א) לפקודה ולא את
24 סעיף 75 לפקודה. הכרעת החוב צריכה להעשות בהתאם להוראות הדין. ככל שישנה סתירה
25 או אי התאמה בין הוראות הדין לבין הנחיות הכנ"ר, שומה על בעל התפקיד לבדוק בהוראות
26 הדין, שכן הנחיות הכנ"ר לא נועדו להחליף את הוראות הדין, וברור שאין בכוחן לגבור עליהן.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פר"ק 33345-10-18 רשות המיסים / אגף המכס והמע"מ - יס"מ נתב"ג נ' יניב ואח'

19 פברואר 2019

1 28. אשר על כן, בכפוף לתיקון ההכרעה בנוגע לרכיב ניכוי מס התשומות, באופן שיוכר חוב בסך
2 של 31,303 ₪ בגין רכיב זה, הערעור נדחה.

3 29. המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים.

4

5

6

7

ניתן היום, י"ד אדר א' תשע"ט, 19 פברואר 2019, בהעדר הצדדים.

8

9 חגי ברנר, שופט, סגן הנשיא

10

